

**BIOKURO RINKOS
STEBĖSENOS ATASKAITA UŽ
2019 M. IV KETV.**

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
Verkių g. 25C-1,
LT-08223 Vilnius
Tel. +370 5 213 5166
Faks. +370 5 213 5270
El. p. info@vert.lt
www.vert.lt

2020 m. vasaris

Turinys

Įvadas	4
1. Biokuro prekyba energijos išteklių biržoje	6
2. Biokuro, naudojamo šilumos ir elektros gamybai, rinkos apžvalga	8
2.1. Energijos išteklių biržoje parduodamo biokuro rinkos apžvalga.....	8
2.2. Bendra biokuro rinkos apžvalga	8
3. Geografinis pasiskirstymas	16
Išvados	18
Priedai	19

Ivadas

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) duomenimis, 2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. tuo pačiu laikotarpiu, energijos išteklių biržoje (toliau – Birža) buvo sudaryta 16 proc. mažiau sandorių. 2019 m. IV ketv. centralizuoto šilumos tiekimo įmonės (toliau – CŠTĮ) ir nepriklausomi šilumos gamintojai (toliau – NŠG) nupirko 181,8 tūkst. t_{ne} biokuro, t. y. 43,6¹ proc. daugiau nei per tą patį laikotarpį 2018 m.

2019 m. IV ketv. biokuro tiekimo rinkoje buvo stebimas nedidelis koncentracijos lygis (plačiau 8–10 psl.). Esant nedidelei biokuro tiekėjų koncentracijai, naudą iš biokuro rinkos vystymosi gauna ir smulkūs tiekėjai. Didžiausias biokuro tiekėjas 100 proc. biokuro pardavė Biržoje ir 2019 m. IV ketv. užėmė 14,37 proc. rinkos, palyginti 2018 m. tuo pačiu laikotarpiu, didžiausias biokuro tiekėjas užėmė 17,31 proc. rinkos.

Energijos išteklių rinkos įstatymas² įpareigoja CŠTĮ ir NŠG 2019 m. Biržoje įsigyti ne mažiau kaip 100 proc. šilumos ir (ar) elektros gamybai reikalingo biokuro. 2019 m. IV ketv. CŠTĮ ir NŠG Biržoje nupirko 72,4 proc. viso šilumos gamybai įsigyto biokuro kiekio. Tarybos duomenimis, 2019 m. IV ketv. Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu 44,8 proc. medienos kilmės biokuro buvo nupirkta už mažesnę kainą nei vidutinė minėto laikotarpio Biržos kaina (plačiau 14 psl.). Vidutinė biokuro kaina perkant Biržoje 2019 m. IV ketv. buvo 4,0 proc. mažesnė, palyginti su kaina, už kurią biokuras buvo perkamas dvišalių sutarčių pagrindu. Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu pirktu biokuro kainų skirtumą lemia teisės aktų reikalavimai, kuriuose numatyta, jog ūkio subjektai dvišalių sutarčių pagrindu biokurą gali įsigyti tokiu atveju, kai jo kaina yra daugiau nei 5 proc. mažesnė nei atitinkamos biokuro rūšies kaina Biržoje (Kuro pirkimo taisyklės)³. Skaičiuojant kainų skirtumus buvo įvertintos ir nereguliuojamų NŠG pirktu biokuro kainos. Kadangi iki 2019 m. birželio mėn. nereguliuojamiems NŠG nebuvo nustatyta prievolė biokuro įsigijimui Biržoje teikti pirmenybę, dalis biokuro (13,6 proc.) buvo įsigyta pagal anksčiau sudarytas dvišales sutartis, kurių pagrindu perkamo biokuro kainai nebuvo taikomi Kuro pirkimo taisyklių reikalavimai, tai yra, prieš sudarydama dvišalę biokuro pirkimo-pardavimo sutartį įmonė neprivalėjo lyginti tiekėjo pasiūlytos kainos su Biržoje susiformavusia kaina.

Biokuro kainų skirtumai Lietuvos regionuose 2019 m. IV ketv. siekė 15,79 proc., arba 21,83 Eur/ t_{ne} , 2018 m. tuo pačiu laikotarpiu skirtumas siekė 28,4 proc., arba 53,70 Eur/ t_{ne} .

---

¹ Nuo 2019 m. birželio 1 d. įsigaliojo Energijos išteklių rinkos įstatymo pakeitimai, kur numatyta, kad ir nereguliuojami NŠG, šilumos gamybai naudojantys biokurą privalo teikti pirmenybę biokuro įsigijimui biržoje (anksčiau minėta prievolė nereguliuojamiems NŠG nebuvo įtvirtinta). Įsigaliojus minėtam Energijos išteklių rinkos įstatymo pakeitimui, informaciją apie pirktu kuro kiekius ir kainas Tarybai teikia ir nereguliuojami NŠG. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija parengta remiantis CŠTĮ bei reguliuojamų ir nereguliuojamų NŠG pateiktais pirktu biokuro duomenimis.

² Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo 19¹ str.1 dalis.

³ Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai, gaminti pirkimų taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 277 (toliau – Taisyklės), 21.1.2 papunktis.

Tarybos duomenimis, 2012 m. Lietuvoje CŠTĮ ir NŠG biokuro nupirko daugiau nei 212 tūkst. t_{ne}, 2013 m. – 271 tūkst. t_{ne}, 2014 m. – 272 tūkst. t_{ne}, 2015 m. – 375 tūkst. t_{ne}, 2016 m. – 416 tūkst. t_{ne}, 2017 m. – 408 tūkst. t_{ne}, 2018 m. – 402 tūkst. t_{ne}, 2019 m. - 497 tūkst. t_{ne}. 2019 m. Biržoje buvo nupirkta 84,1 proc. viso biokuro kiekio. Vidutinė biokuro kaina perkant Biržoje 2019 m. buvo 4,1 proc. didesnė lyginant su kaina, už kurią biokuras buvo perkamas dvišalių sutarčių pagrindu.

Taryba, vadovaudamasi Energijos išteklių rinkos įstatymo 8 straipsnio 8 ir 10 punktais, teikia biokuro rinkos stebėsenos ataskaitą už 2019 m. IV ketv. Šioje ataskaitoje analizuojami Tarybos licencijuojamų CŠTĮ bei NŠG pagal dvišales sutartis ir Biržoje pirktos medienos kilmės biokuro, skirtos tik šilumos ar šilumos ir elektros energijos, pagamintos bendrame technologiniame cikle (toliau – Kogeneracinėse jėgainėse), gamybai duomenys. Biokuro ataskaitos tikslas – išanalizuoti konkurenciją biokuro rinkoje ir įvertinti pirktos biokuro kiekius bei kainas ir jų pokyčius.

1. Biokuro prekyba energijos išteklių biržoje

2019 m. IV ketv. biokuro rinkoje veikė 44 CŠTĮ, 27 NŠG ir 117 biokuro tiekėjų. 2019 m. IV ketv. Biržoje buvo registruota 393 biržos dalyvių, iš jų 42 – CŠTĮ ir 26 – NŠG.

2019 m. IV ketv. įvykdyti 1193 biokuro pirkimo–pardavimo sandoriai. Iš viso suprekiauta 62 822 t_{ne} biokuro už 8,507 mln. Eur⁴. 2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. tuo pačiu laikotarpiu, Biržoje buvo sudaryta 16 proc. mažiau sandorių – sandorių kiekis (t_{ne}) mažėjo 39,7 proc. Vertinant Biržoje pirktą biokuro kainą pagal sudarytų sandorių trukmę, matyti, kad vidutinė svartinė medienos skiedrų kaina, perkant pagal savaitės trukmės sandorius, 2019 m. IV ketv. buvo 17,4 proc. mažesnė nei perkant pagal mėnesio, ketvirčio ir pusmečio trukmės pristatymo laikotarpio sandorius (toliau – Ilgalaikiai sandoriai). Medienos granuliu vidutinė svartinė kaina, perkant pagal savaitės trukmės sandorius, 2019 m. IV ketv. buvo 6,6 proc. mažesnė nei perkant pagal Ilgalaikius sandorius.

1 lentelė. 2019 m. IV ketv. prekyba Biržoje

	Pirkėjų skaičius	Tiekėjų skaičius	Sandorių kiekis, t _{ne}	Savaitės trukmės sandorių svartinė kaina, Eur/t _{ne} (visų rūšių medienos skiedra)	Ilgalaikių sandorių svartinė kaina, Eur/t _{ne} (visų rūšių medienos skiedra)	Savaitės trukmės sandorių svartinė kaina, Eur/t _{ne} (medienos granulės)	Ilgalaikių sandorių svartinė kaina, Eur/t _{ne} (medienos granulės)	Atlikta sandorių	Sandorių vertė, tūkst. Eur
Spalis	50	59	25812	128,50	150,37	358,35	387,18	449	3679,94
Lapkritis	34	51	16910	122,53	152,71	342,89	360,59	300	2209,12
Gruodis	41	69	20100	123,72	153,20	331,34	375,26	444	2617,47
Iš viso IV ketv.	56	80	62822	125,74	152,18	345,70	370,17	1193	8506,53

*Šaltinis – Taryba.

Energijos išteklių rinkos įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Šilumos tiekėjai, šilumos aukciono dalyviai ir bendri šilumos ir elektros energijos gamintojai, kurie elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti naudoja biokurą, privalo teikti pirmenybę energijos išteklių biržai įsigydami visą elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingą biokuro kiekį.

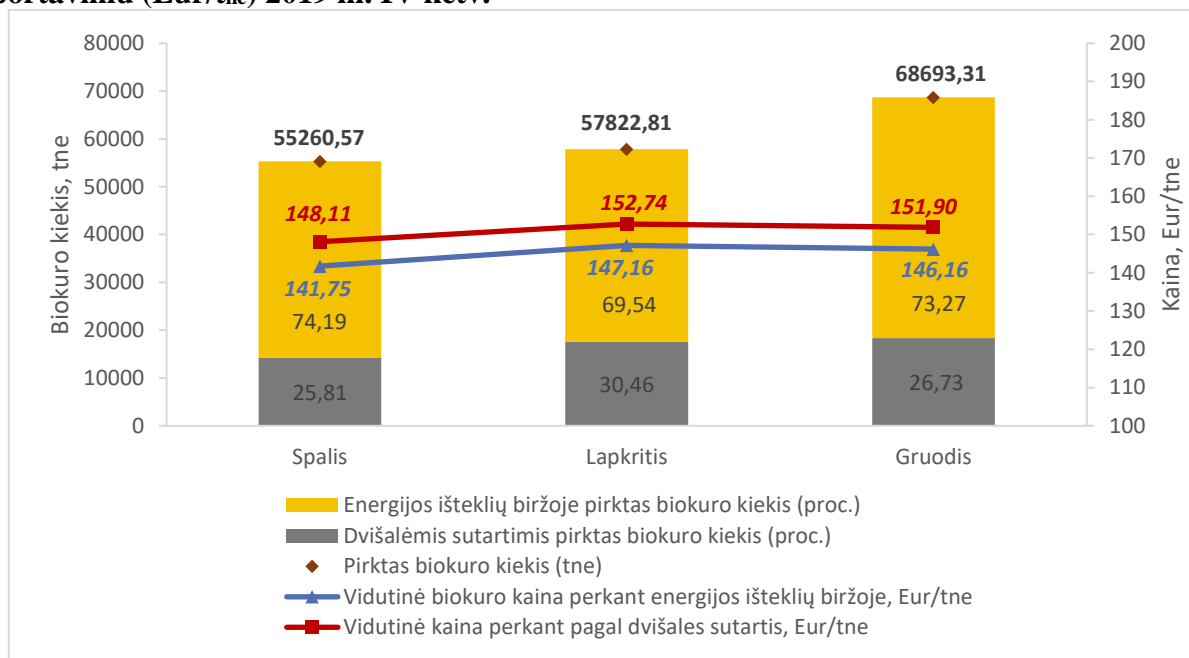
2019 m. IV ketv. Biržoje buvo įsigyta 72,4 proc. viso biokuro kiekio, t. y. 7,4 proc. daugiau nei 2018 m. IV ketv., likęs biokuro kiekis (27,6 proc.) buvo įsigytas pagal dvišales sutartis. **Pažymėtina, kad įsigytas (pirktas) biokuro kiekis konkretų mėnesį apskaičiuojamas pagal Biržoje arba dvišalius sandorius šilumos tiekėjui pristatytą biokuro kiekį.**

Biokuro kaina Biržoje 2019 m. spalio, lapkričio ir gruodžio mėn. buvo mažesnė nei 2018 m. biokuro kainos Biržoje atitinkamais mėnesiais. Vidutinė biokuro kaina perkant Biržoje 2018 m. spalio mėn. buvo 213,15 Eur/t_{ne}, lapkričio mėn. – 219,80 Eur/t_{ne}, gruodžio mėn. – 216,14 Eur/t_{ne}. 2019 m. spalio mėn. vidutinė dvišalių sutarčių pagrindu pirktą biokuro kaina buvo 4,5 proc., arba 6,36 Eur/t_{ne} didesnė nei biokuro kaina, už kurią buvo tiekiamas kuras pagal Biržoje sudarytus sandorius (atitinkamai 148,11 Eur/t_{ne} ir 141,75 Eur/t_{ne}). Lapkričio mėn. vidutinė biokuro kaina perkant pagal dvišales sutartis buvo 3,8 proc., arba

⁴ Svarbu paminėti, kad pagal biokuro biržoje per konkrečią sesiją sudaromą sandorį kuras tiekiamas tam tikrais mėnesiais ateityje.

5,58 Eur/t_{ne}, didesnė nei biokuro kaina, už kurią buvo tiekiamas kuras pagal Biržoje sudarytus sandorius (atitinkamai 152,74 Eur/t_{ne} ir 147,16 Eur/t_{ne}). Gruodžio mėn. vidutinė biokuro kaina perkant pagal dvišales sutartis buvo 3,9 proc., arba 5,74 Eur/t_{ne}, didesnė nei biokuro, perkant Biržoje, kaina (atitinkamai 151,90 Eur/t_{ne} ir 146,16 Eur/t_{ne}).⁵

1 pav. Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu pirktas biokuro kiekis (t_{ne}) ir vidutinė biokuro kaina su transportavimu (Eur/t_{ne}) 2019 m. IV ketv.

Šaltinis – Taryba.

Detalesnė informacija apie dvišalių sutarčių pagrindu pirktas biokuro kainas pagal savivaldybes pateikiama priede.

⁵ Tarybos interneto puslapyje skelbiama šalies vidutinė kuro kaina skaičiuojama kaip atitinkamos biokuro rūšies geometrinis svartinis vidurkis, eliminuojant ekstremalias reikšmes (mažiausią ir didžiausią), todėl ši kaina skiriasi nuo kainos, skaičiuotos kaip sąnaudų ir kiekio santykis.

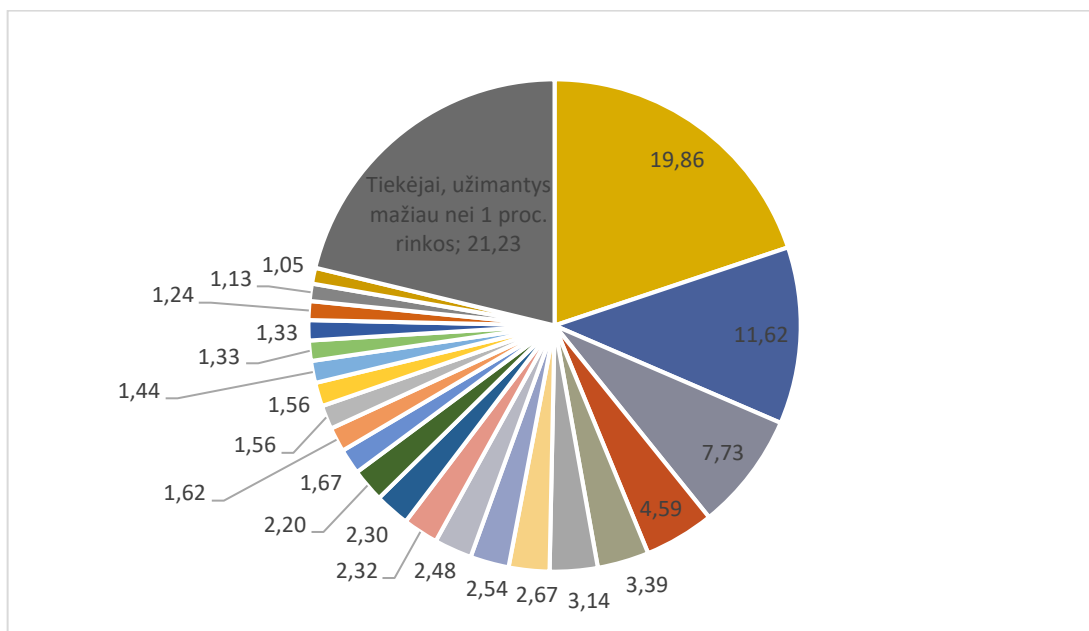
2. Biokuro, naudojamo šilumos ir elektros gamybai, rinkos apžvalga

2.1. Energijos išteklių biržoje parduodamo biokuro rinkos apžvalga

Vertinant biokuro rinkos koncentraciją pagal biokuro tiekėjų parduodamo biokuro apimtį, naudotas Herfindalio-Hiršmano indeksas (HHI) (angl. *Herfindahl-Hirschmann-Index*)⁶, kuris rodo rinkos koncentracijos laipsnį.

Vertinant biokuro rinkos koncentraciją pagal biokuro tiekėjų Biržoje parduodamo biokuro apimtį, 2019 m. IV ketv. HHI indekso reikšmė – 698,65 (pastebima nedidelė koncentracija). Biokuro tiekėjas, užėmęs didžiausią rinkos dalį (19,86 proc.), vertinant pagal Biržoje parduoto biokuro kiekį, bendroje CŠTĮ ir NŠG rinkoje (vertinant biržoje ir pagal dvišalius sandorius parduoto biokuro kiekį) taip pat buvo didžiausias tiekėjas – 14,37 proc.

2 pav. **Biokuro tiekėjų rinkos struktūra pagal Biržoje parduoto biokuro apimtį 2019 m. IV ketv., proc.**

Šaltinis – Taryba.

2.2. Bendra biokuro rinkos apžvalga

2019 m. IV ketv. CŠTĮ bei NŠG biokurą pirko iš 117 biokuro tiekėjų, iš kurių 16 tiekėjų produkcija iš viso užėmė 75,13 proc. rinkos. Daugiausia biokuro pardavęs tiekėjas užėmė 14,37 proc. rinkos, antras daugiausia pardavęs tiekėjas – 14,10 proc.

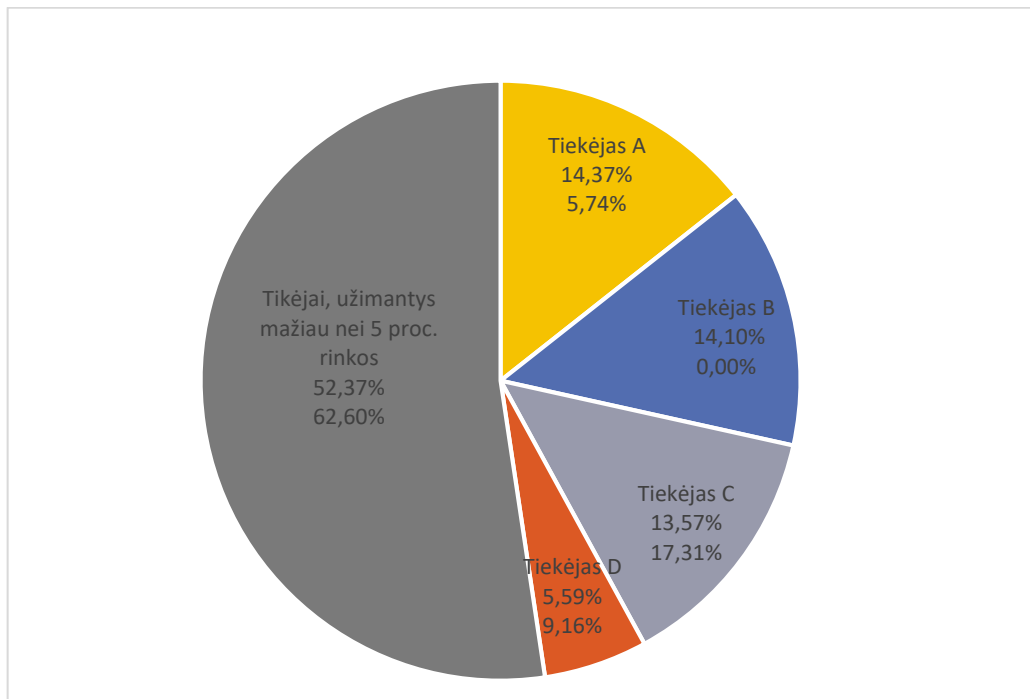
Biokuro rinkos koncentracijos laipsnis pagal biokuro tiekėjų CŠTĮ ir NŠG parduodamo biokuro apimtį 2019 m. IV ketv. HHI = 701,73 (**biokuro tiekimo rinkoje pastebima nedidelė koncentracija**).

⁶ HHI lygus rinkos dalyvių kvadratų sumai. Jei HHI reikšmė mažiau nei 1000, rinkos koncentracijos laipsnis yra nedidelis, jeigu HHI reikšmė svyruoja tarp 1000 ir 1800 – rinkos koncentracijos laipsnis yra vidutinis, jei HHI reikšmė didesnė nei 1800 – rinkos koncentracijos laipsnis yra didelis.

Šešiolika didžiausių biokuro tiekėjų kartu užima $\frac{3}{4}$ rinkos, likusią rinkos dalį pasidalijo net 101 tiekėjas. Kiti rinkos koncentracijos rodikliai buvo tokie⁷: $C_1 = 14,37$ proc., $C_4 = 47,63$ proc., $C_6 = 53,99$ proc.

3 pav. 2019 m. IV ketv. ir 2018 m. IV ketv. biokuro tiekėjų rinkos struktūros pagal Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu parduoto biokuro apimtį, proc., palyginimas

Šaltinis – Taryba.

Kaip matyti 3 pav., 2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. IV ketv., biokuro tiekėjų rinkoje pastebimi pokyčiai: 2019 m. IV ketv. tiekėjo A užimama rinkos dalis padidėjo nuo 5,74 proc. iki 14,37 proc. Šis tiekėjas 100 proc. biokuro pardavė Biržoje. Vidutinė šio biokuro tiekėjo parduodamo biokuro kaina (su transportavimu) Biržoje 2019 m. IV ketv. buvo 152,63 Eur/t_{ne}.

Ženkliai pakito ir kitų didžiausių tiekėjų (tiekėjai B, D) 2019 m. IV ketv. užimama rinkos dalis, palyginti su 2018 m. tuo pačiu periodu:

- tiekėjas B patiekė 14,10 proc. viso 2019 m. IV ketv. rinkoje patiekto biokuro kiekio, 2018 m. IV ketv. šis tiekėjas biokuro netiekė. Tiekėjas B 7,4 proc. biokuro pardavė Biržoje. Vidutinė šio biokuro tiekėjo parduodamo biokuro kaina (su transportavimu) Biržoje 2019 m. IV ketv. buvo 158,30 Eur/t_{ne}, o pagal dvišales sutartis – 163,26 Eur/t_{ne}.

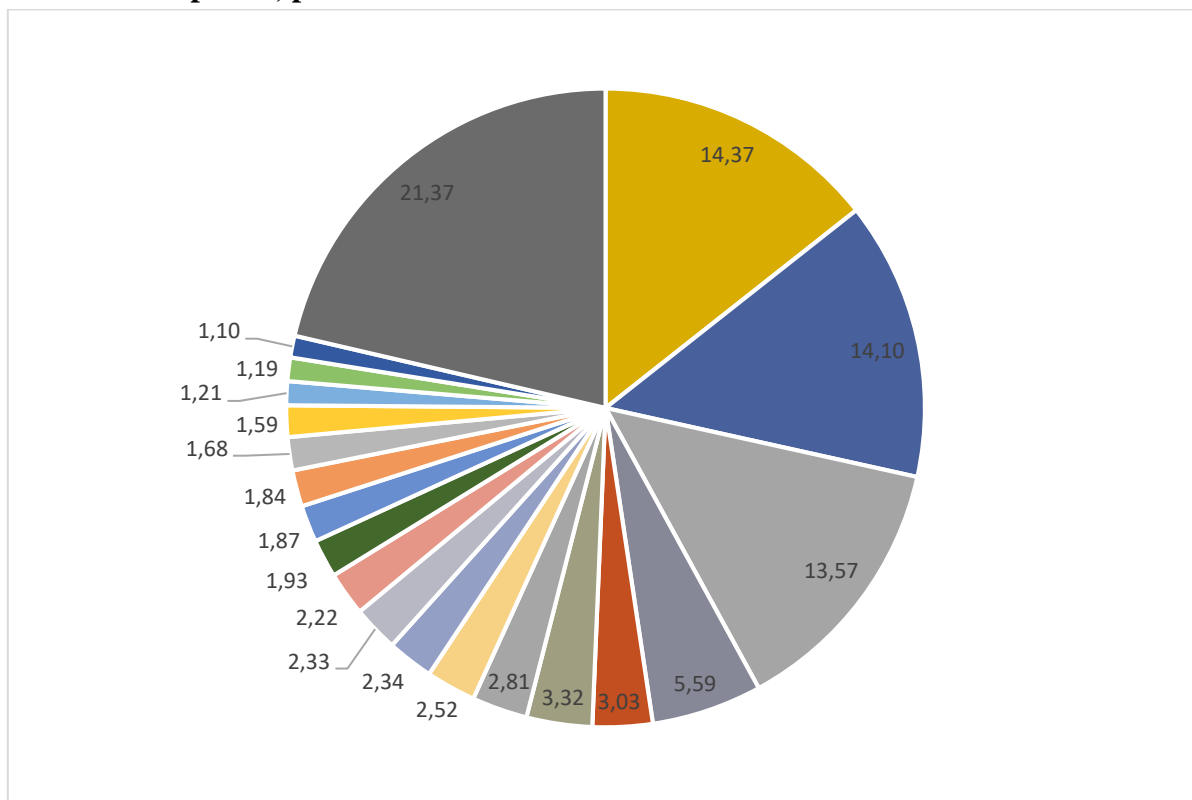
- tiekėjo C 2019 m. IV ketv. užimama rinkos dalis sumažėjo nuo 17,31 proc. iki 13,57 proc. Šis tiekėjas 61,5 proc. biokuro pardavė Biržoje. Vidutinė šio biokuro tiekėjo parduodamo biokuro kaina (su transportavimu) Biržoje 2019 m. IV ketv. buvo 144,74 Eur/t_{ne}, o pagal dvišales sutartis – 138,52 Eur/t_{ne}.

⁷ Koncentracijos rodikliai C_1 , C_4 , C_6 – rodikliai, rodantys atitinkamai vieno, keturių ar šešių didžiausių rinkos dalyvių procentinę dalį. Jei C_1 daugiau kaip 40 proc., tai rinkoje yra dominuojančią padėtį užimantis rinkos dalyvis. Jei C_4 yra daugiau nei 70 proc. – rinka labai koncentruota.

- tiekėjas D patiekė 5,59 proc. viso 2019 m. IV ketv. rinkoje patiekto biokuro kiekio, 2018 m. IV ketv. jo patiektas kiekis sudarė 9,16 proc. Šis tiekėjas 100 proc. biokuro pardavė Biržoje. Vidutinė šio biokuro tiekėjo parduodamo biokuro kaina (su transportavimu) Biržoje 2019 m. IV ketv. buvo 143,49 Eur/t_{ne}.

2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. IV ketv., mažesnių tiekėjų (užimančių mažiau nei 5 proc. rinkos) rinkos dalis sumažėjo 10,2 proc. punkto. 2018 m. IV ketv. mažesnių tiekėjų (užimančių mažiau nei 5 proc. rinkos) užimama rinkos dalis sudarė 62,60 proc., 2019 m. IV ketv. – 52,37 proc.

4 pav. 2019 m. IV ketv. biokuro tiekėjų rinkos struktūra pagal Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu parduoto biokuro apimtį, proc.

Šaltinis – Taryba.

2 lentelėje pateikiami CŠTĮ ir NŠG perkamo biokuro koncentracijos rodikliai 2019 m. IV ketv.

2 lentelė. CŠTĮ ir reguliuojamų NŠG Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu perkamo biokuro rinkos koncentracijos rodikliai 2019 m. IV ketv.

	CŠTĮ			NŠG			CŠTĮ kartu su NŠG		
	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
Pirktas biokuro kiekis, t _{ne}	32872,35	32773,58	38950,39	22388,22	25049,23	29742,92	55260,57	57822,81	68693,31
Biokuro tiekėjų skaičius	72	65	83	44	42	47	88	85	97
Biokuro tiekėjų, kartu užimančių daugiau nei 75 proc. rinkos, skaičius	18	17	17	10	8	8	17	16	16
Biokuro tiekėjų, užimančių daugiau nei 1 proc. rinkos, skaičius	24	24	21	19	19	14	20	21	19
HHI	618,05	844,16	805,50	1138,38	1656,71	1803,12	618,91	743,81	775,74
C4 (keturių didžiausių biokuro tiekėjų užimama rinkos dalis, %)	40,78	44,05	44,94	56,49	62,77	63,82	43,89	48,61	49,81
C3 (trijų didžiausių biokuro tiekėjų užimama rinkos dalis, %)	36,46	39,86	40,75	50,44	58,11	58,66	37,06	43,67	44,66
C1 (didžiausio biokuro tiekėjo užimama rinkos dalis, %)	16,52	24,49	22,83	24,18	34,80	38,27	15,22	15,63	16,73

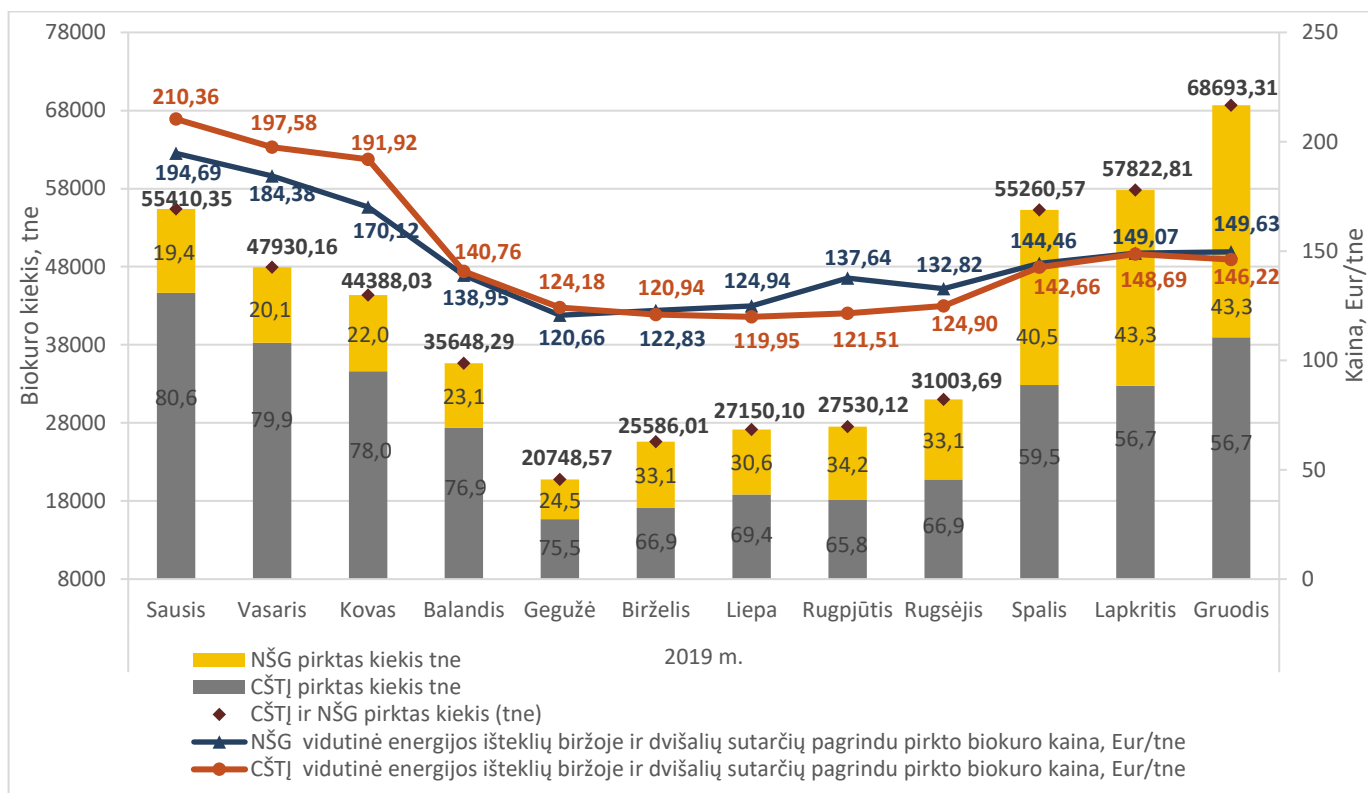
Šaltinis – Taryba.

2019 m. IV ketv. CŠTĮ pirktas biokuras sudarė 57,54 proc. viso pirktą biokuro kiekio, 2018 m. IV ketv. – 85,9 proc. Atitinkamai NŠG pirktas biokuro kiekis 2019 m. IV ketv. sudarė 42,56 proc., 2018 m. IV ketv. – 14,1 proc. Ženklus skirtumas tarp CŠT ir NŠG pirktą biokuro kiekio proporcijų 2019 m. IV ketv. palyginus su 2018 m. IV ketv. susidarė dėl to, kad nuo 2019 m. III ketv., dėl pasikeitusio reglamentavimo, duomenis apie pirktą biokurą Tarybai teikia ir nereguliuojami NŠG (ankstesniais laikotarpiais teikė tik reguliuojami NŠG). Vertinant 2019 m. IV ketv. duomenis įskaičiuotas reguliuojamų ir nereguliuojamų NŠG pirktą biokuro kiekis, o 2018 m. IV ketv. – tik reguliuojamų NŠG kiekis.

Vertinant kiekiu išraiška, 2019 m. IV ketv. CŠTĮ ir NŠG kartu nupirko 181 776,68 t_{ne} biokuro, t. y. 43,6 proc. daugiau nei 2018 m. IV ketv.: CŠTĮ 2019 m. IV ketv. nupirko 104 596,31 t_{ne} biokuro, t. y. 3,1 proc. mažiau nei 2018 m. IV ketv., atitinkamai NŠG 2019 m. IV ketv. nupirko 77 180,37 t_{ne} biokuro, t. y. 4,1 karto daugiau nei 2018 m. IV ketv. Ženklus skirtumas susidarė dėl aukščiau nurodytų priežasčių.

Per visus 2019 m. CŠTĮ ir NŠG nupirko 497 172,03 t_{ne} biokuro, t. y. 23,4 proc. daugiau nei 2018 m. CŠTĮ pirktą biokuro kiekis 2019 m. sudarė 68,4 proc., 2018 m. – 86,1 proc., atitinkamai NŠG pirktą biokuro kiekis 2019 m. sudarė 31,6 proc., 2018 m. – 13,9 proc.

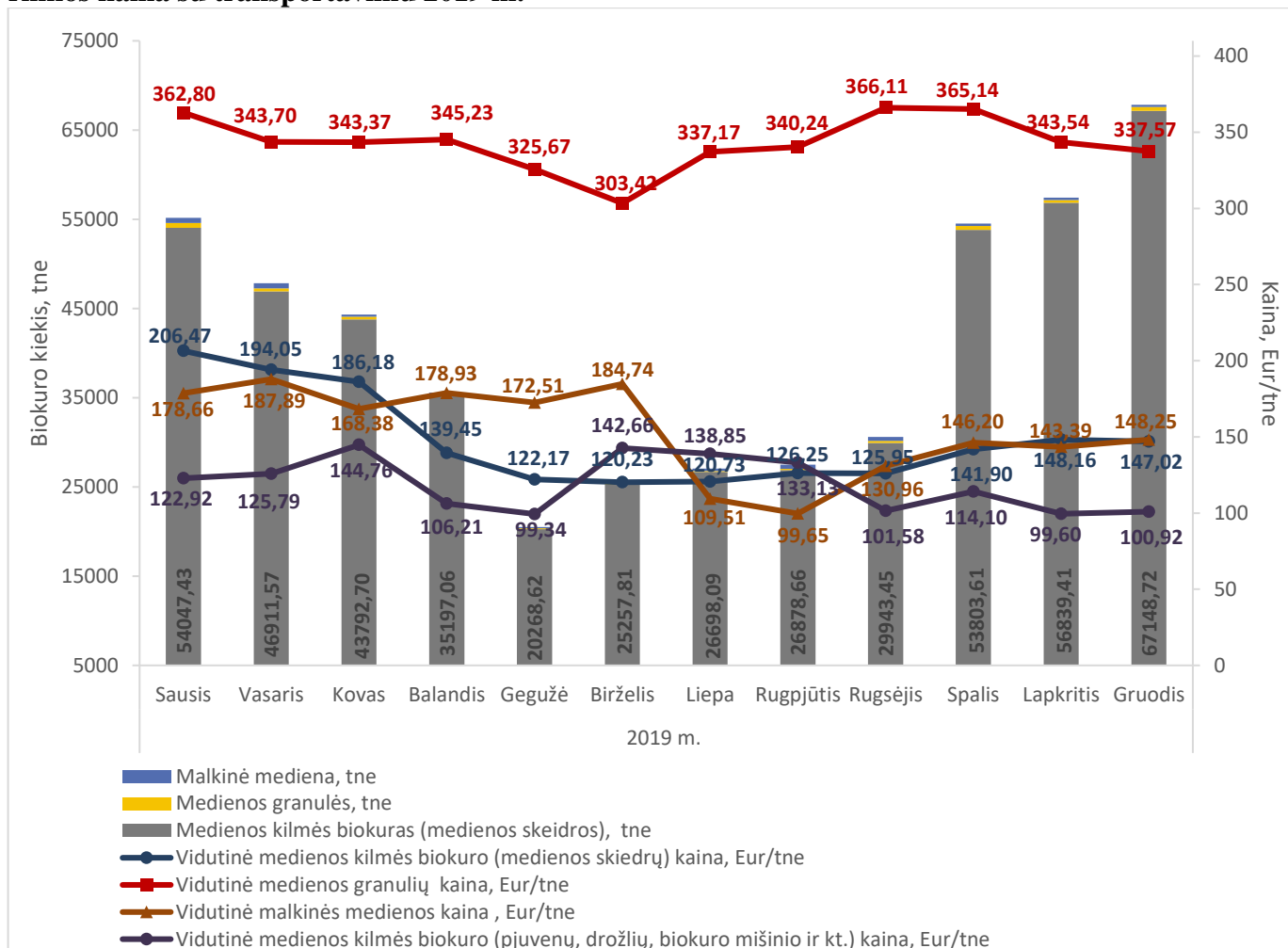
5 pav. 2019 m. CŠTĮ ir NŠG Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu piršto biokuro kiekis (proc.) ir vidutinė mokėta kaina, Eur/t_{ne}

Šaltinis – Taryba.

Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 3 dalimi bei Vidutinės biokuro kainos nustatymo tvarkos ir sąlygų aprašu, patvirtintu Komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-759, viešai skelbia šių biokuro rūšių kainas: vidutinę medienos kilmės biokuro (vidutinę energijos išteklių biržos), vidutinę medienos kilmės biokuro (vidutinę biokuro rūšių, kuriomis neprekiuojama energijos išteklių biržoje), malkinės medienos, medienos granulių ir briketų. Vidutinę atitinkamos rūšies biokuro kainą sudaro žaliavos įsigijimo ir transportavimo išlaidos.

6 pav. NŠG ir CŠTĮ Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu pirktu biokuro kiekiai ir vidutinė biokuro rinkos kaina su transportavimu 2019 m.

* Biokuro kainos nurodytos su transportavimu, kainos skaičiuotos kaip atitinkamos biokuro rūšies sąnaudų ir kiekio santykis. Šaltinis – Taryba.

2019 m. IV ketv. daugiausia (97,9 proc.) buvo nupirktas medienos skiedrų, 0,7 proc. malkinės medienos, 0,7 proc. medienos granuliu, ir 0,7 proc. medienos kilmės biokuro (pjuvenų, drožlių, biokuro mišinio ir kt.).

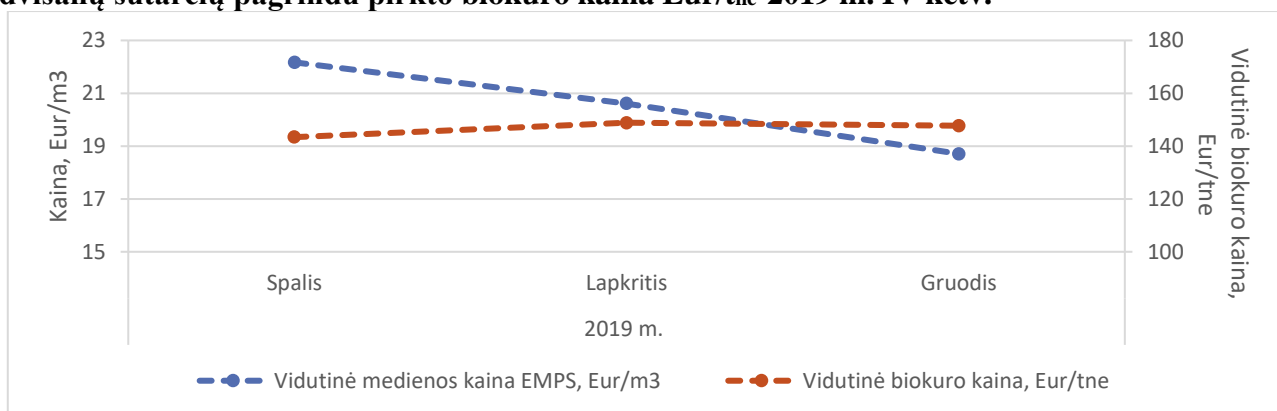
2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. IV ketv., vidutinės atskirų biokuro rūšių kainos (su transportavimu) mažėjo: vidutinė malkinės medienos kaina mažėjo – 34,8 proc., medienos skiedrų – 31,9 proc., medienos kilmės biokuro – 28,1 proc., granuliu – 3,1 proc.

2019 m., palyginti su 2018 m., vidutinė malkinės medienos kaina mažėjo 23,5 proc., vidutinė medienos kilmės biokuro (pjuvenų, drožlių, biokuro mišinio) kaina (su transportavimu) mažėjo 18,6 proc., vidutinė medienos kilmės biokuro (skiedrų) kaina mažėjo 17,1 proc., vidutinė medienos granuliu kaina mažėjo 5,4 proc.

Nuo 2018 m. sausio 1 d. prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kritimo liekanomis (toliau – mediena) vykdoma per elektroninę medienos pardavimo sistemą (toliau – EMPS), kurią administruoja BALTPPOOL UAB.

Pagal 7 pav. pateiktus duomenis matyti, kad vidutinė biokuro (pirkto Biržoje ir pagal dvišales sutartis) kaina (su transportavimu) 2019 m. spalio, lapkričio ir gruodžio mėn., ženkliai nekito ir buvo apie 145 Eur/t_{ne}, tuo tarpu valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kritimo liekanų kaina (be transportavimo) gruodžio mėn., palyginti su spalio mėn. mažėjo 15,6 proc., palyginti su lapkričio mėn. mažėjo 9,2 proc. Palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, 2019 m. IV ketv. vidutinė biokuro (pirkto Biržoje ir pagal dvišales sutartis) kaina (su transportavimu) mažėjo 31,8 proc., o valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir miško kritimo liekanų kaina (be transportavimo) 35,8 proc. Didžioji dalis biokuro 2019 m. IV ketv. buvo nupirkta Biržoje (72,4 proc.).

7 pav. Vidutinė malkinės medienos kaina perkant ją EMPS Eur/m³ ir vidutinė NŠG ir CŠTĮ Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu pirktos biokuro kaina Eur/t_{ne} 2019 m. IV ketv.

*Vidutinė biokuro kaina, Eur/t_{ne} nurodyta su transportavimu.

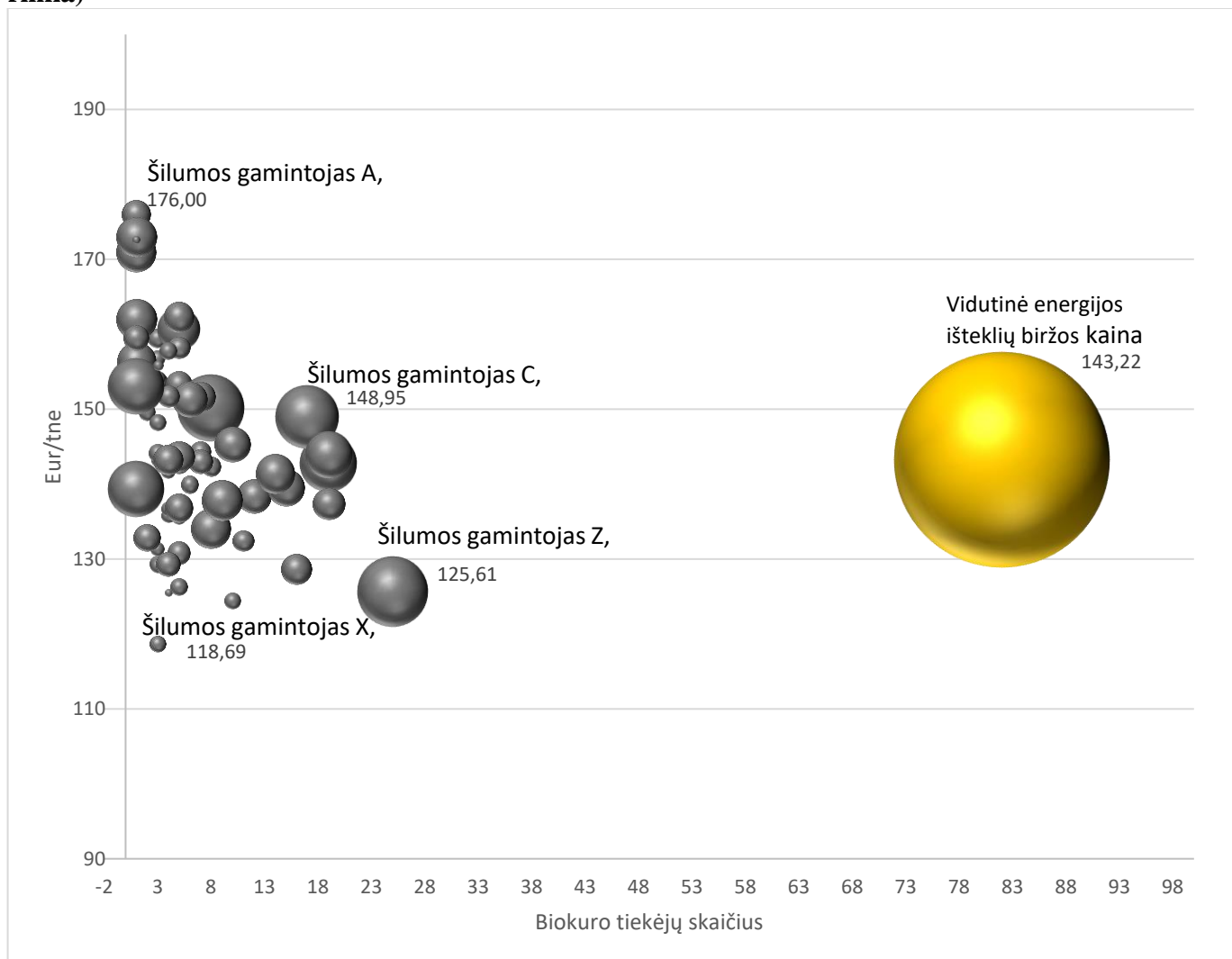
**Vidutinė medienos kaina EMPS, Eur/m³ – vidutinė II ir III kaitrumo klasės malkinės medienos kaina.

Šaltinis – Taryba, www.baltpool.eu.

8 pav. matome CŠTĮ ir NŠG pagal dvišales sutartis ir Biržoje įsigytų medienos skiedrų vidutinės kainos priklausomybę nuo perkamo biokuro kiekio ir tiekėjų skaičiaus 2019 m. IV ketv. Pastebėtina, kad 35 įmonės iš 70 medienos kilmės biokurą pirko už didesnę nei Biržos kainą. Minėtų 35 energetikos įmonių pirktų medienos skiedrų kiekis sudarė 55,2 proc. nuo viso per 2019 m. IV ketv. nupirkto medienos skiedrų kiekio.

Skirtumas tarp didžiausios ir mažiausios CŠTĮ bei NŠG mokamos vidutinės medienos skiedrų kainos 2019 m. IV ketv. siekė 57,31 Eur/t_{ne}. Mažiausia mokėta vidutinė medienos kilmės biokuro kaina 2019 m. IV ketv. buvo 118,69 Eur/t_{ne}, didžiausia – 176,00 Eur/t_{ne}. Perkamo biokuro kiekis kainai įtakos neturėjo. Biržoje pirktų skiedrų kiekis sudarė 73,4 proc.

8 pav. Vidutinės medienos skiedrų (pirktų Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu) kainos priklausomybė nuo perkamo biokuro kiekio ir esamo tiekėjų skaičiaus 2019m. IV ketv. (CŠTĮ ir NŠG rinka)*

* Vienas apskritimas – vienas šilumos gamintojas, jo dydis rodo nupirkto biokuro kiekį t_{ne} . Kuo didesnis nupirkto biokuro kiekis, tuo didesnis apskritimas.

* Vidutinė Biržos kaina skaičiuota kaip medienos kilmės biokuro (skiedrų) sąnaudų (žaliava su transportavimu) ir kuro kiekio (t_{ne}) santykis, kai biokuras buvo pristatytas pirkėjui (įvykdytas tiekimas), o ne nuo išteklių Biržoje sudarytų sandorių kiekio (t_{ne}), pagal kuriuos dalis ar visas kuras bus pristatytas ateityje.

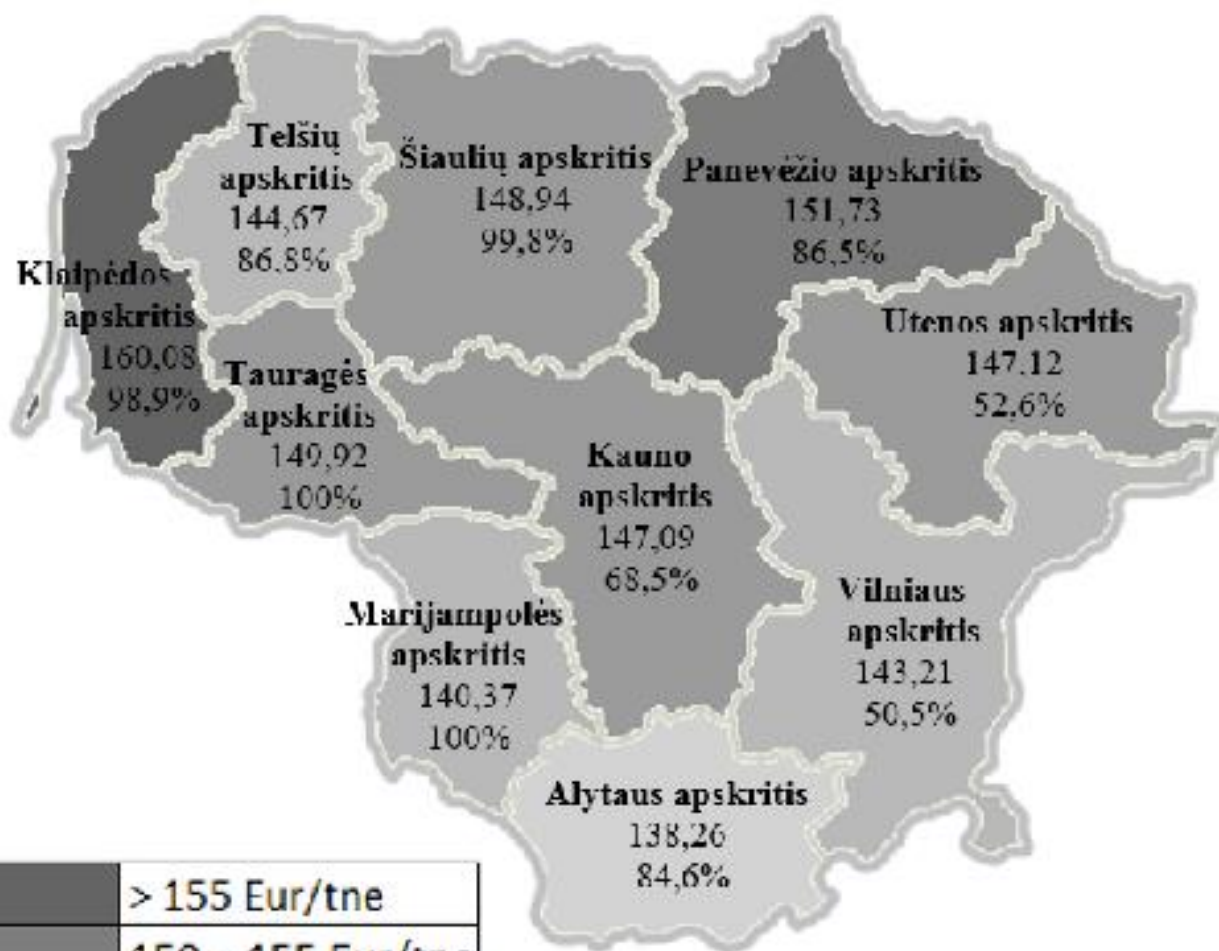
Šaltinis – Taryba.

3. Geografinis pasiskirstymas

Lietuva yra suskirstyta į 10 apskričių. Šiuo metu Lietuvoje biokurą bent iš dalies naudoja daugiau nei 40 miestų šilumos tiekimo įmonės. Siekiant įvertinti CŠTĮ ir NŠG mokamas kainas už biokurą ir konkurenciją tarp biokuro tiekėjų skirtinguose Lietuvos regionuose, 10 pav. pateikiami apibendrinti duomenys.

2019 m. IV ketv. skirtumai tarp biokuro kainų Lietuvos regionuose nesikeitė, palyginti su 2019 m. III ketv. CŠTĮ ir NŠG biokuro įsigijimo kaina 2019 m. IV ketv. ir III ketv. Lietuvos apskrityse skyrėsi 22 eurai, o 2018 m. IV ketv. skirtumas siekė beveik 54 eurus. Taip pat įtakos turėjo ir regionų ypatumai bei CŠTĮ ir NŠG pasirinkta biokuro pirkimo strategija. Daugiausiai biokuro 2019 m. IV ketv. buvo nupirka Vilniaus ir Kauno apskrityse, mažiausiai – Tauragės apskrityje (žr. 10 pav.).

10 pav. CŠTĮ ir NŠG mokamos biokuro kainos (Eur/t_{ne}) 2019 m IV ketv. Lietuvos apskrityse

> 155 Eur/tne
150 – 155 Eur/tne
145 – 150 Eur/tne
140 – 145 Eur/tne
135 – 140 Eur/tne

* Biokuro kainos (Eur/t_{ne}) pagal apskritis apskaičiuotos atsižvelgus į Tarybos turimus Biržoje ir dvišalių sutarčių pagrindu pirktą biokuro duomenis, nurodytas įskaitant transportavimo sąnaudas. Procentais nurodytas Biržoje pirktas biokuro kiekis apskrityje. Šaltinis – Taryba.

Daugiausia (160,08 Eur/t_{ne}) už biokurą mokėjo Klaipėdos apskrityje esantys CŠTĮ ir NŠG. Klaipėdos apskrityje esantys CŠTĮ ir NŠG Biržoje 2019 m. IV ketv. pirko 98,9 proc. biokuro. Pastebėtina, kad biokuro kaina Biržoje Klaipėdos apskrityje 2019 m. IV ketv. vidutiniškai siekė apie 162 Eur/t_{ne}, ir buvo didžiausia, palyginti su kitomis apskritimis.

Vienos mažiausių kainų formavosi Vilniaus ir Marijampolės apskrityse, atitinkamai 143,21 Eur/t_{ne} ir 140,37 Eur/t_{ne}. Marijampolės apskrityje esantys CŠTĮ visą biokuro kiekį (100 proc.) įsigijo Biržoje, biokuro kaina minėtoje apskrityje 2019 m. IV ketv. vidutiniškai siekė 144 Eur/t_{ne}.

Mažiausią (138,26 Eur/t_{ne}) kainą už biokurą mokėjo Alytaus apskrityje esantys CŠTĮ ir NŠG. 95,4 proc. biokuro šioje apskrityje buvo nupirkta Biržoje. Biokuro kaina Biržoje Marijampolės apskrityje 2019 m. IV ketv. vidutiniškai siekė apie 142 Eur/t_{ne}, ir buvo viena mažiausių, palyginti su kitomis apskritimis.

CŠTĮ ir NŠG mokamų biokuro kainų skirtumai apskrityse susidarė dėl keleto priežasčių: biokuro kainos, už kurią jis buvo perkamas pagal dvišales sutartis, Biržoje pirko biokuro kiekio bei kainos regionuose. Vidutinė Biržoje pirko biokuro kaina 2019 m. IV ketv. buvo 4,0 proc. mažesnė nei perkant pagal dvišales sutartis.

Išvados

Svarbiausi 2019 m. IV ketv. rodikliai biokuro rinkoje:

- 2019 m. IV ketv. nupirkta 181 776,68 t_{ne} biokuro už 26 676,81 tūkst. Eur, vidutinė kaina su transportavimu – 146,76 Eur/t_{ne}.

- 2019 m. IV ketv. Biržoje pirktas biokuro kiekis sudarė 72,4 proc. viso rinkoje pirktas biokuro kiekio,⁸ vidutinė kaina su transportavimu – 145,09 Eur/t_{ne}, t. y. 4,0 proc. mažesnė nei pirktas pagal dvišales sutartis ir 33,0 proc. mažesnė, palyginti su 2018 m. IV ketv. (216,44 Eur/t_{ne}).

- 2019 m. IV ketv., palyginti su 2018 m. IV ketv., Biržoje bei dvišalių sutarčių pagrindu pirktas biokuro vidutinė kaina su transportavimu mažėjo 31,8 proc.: 2019 m. IV ketv. vidutinė biokuro kaina su transportavimu buvo 146,76 Eur/t_{ne}, 2018 m. IV ketv. – 215,05 Eur/t_{ne}.

- 2019 m. IV ketv. biokuro rinkoje koncentracija buvo nedidelė. Keturi didžiausi biokuro tiekėjai kartu užėmė 47,63 proc. rinkos, didžiausias iš jų – 14,37 proc.

- Didžiausio biokuro tiekėjo (bendroje CŠTĮ ir NŠG rinkoje) vidutinė parduoto biokuro kaina su transportavimu Biržoje (152,63 Eur/t_{ne}) buvo 4,0 proc. didesnė nei bendra 2019 m. IV ketv. rinkos vidutinė žaliavos su transportavimu kaina (146,76 Eur/t_{ne}). 100 proc. patiekto biokuro šis tiekėjas pardavė Biržoje. Per metus, t.y. nuo 2018 m. IV ketv. iki 2019 m. IV ketv. didžiausio biokuro tiekėjo užimama rinkos dalis padidėjo nuo 5,74 proc. iki 14,37 proc.

- 2019 m. IV ketv. CŠTĮ pirktas biokuro kaina buvo 1,4 proc. mažesnė nei NŠG. Vidutinė NŠG pirktas biokuro kaina buvo 147,95 Eur/t_{ne}, CŠTĮ – 145,88 Eur/t_{ne}.

- Rinkos koncentracijai nustatyti naudotas HHI indeksas, kuris rodo nedidelį (CŠTĮ ir NŠG, CŠTĮ, Biržos) ir vidutinį (NŠG) biokuro tiekėjų koncentracijos laipsnį:

- biokuro tiekėjų, pardavusių biokurą CŠTĮ ir NŠG, HHI indekso reikšmė 701,73;

- biokuro tiekėjų, pardavusių biokurą CŠTĮ, – HHI indekso reikšmė 737,05;

- biokuro tiekėjų, pardavusių biokurą NŠG, – HHI indekso reikšmė 1514,05;

- biokuro tiekėjų, pardavusių biokurą Biržoje, – HHI indekso reikšmė 698,65.

- Nustatyta, kad perkamo biokuro kiekis neturėjo įtakos kainai.

- Biokuro kainų skirtumas tarp Lietuvos regionų mažėjo: 2019 m. IV ketv. CŠTĮ ir NŠG biokuro įsigijimo kaina Lietuvos apskrityse skyrėsi beveik 22 eurai už t_{ne}, 2018 m. IV ketv. – beveik 54 eurai už t_{ne}. Skirtumą lėmė šilumos tiekėjų dvišalių sutarčių pagrindu pirktas biokuro kaina ir kiekis bei Biržoje pirktas biokuro kaina.

---

⁸ Procentinė dalis skaičiuota nuo pirktamui pristatytas biokuro kiekio (t_{ne}), o ne nuo biržoje sudarytų sandorių kiekio (t_{ne}).

Priedai

Taryba, vadovaudamasi Energijos išteklių rinkos įstatymo 8 straipsnio 10 punktu, teikia apibendrintą informaciją apie kiekvienos savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančių CŠTĮ, reguliuojamų NŠG tiesiogiai sudaromų dvišalių susitarimų pagrindu įsigyjamo biokuro vidutinę kainą (su transportavimo išlaidomis) pagal biokuro rūšį.

CŠTĮ ir NŠG dvišalių susitarimų pagrindu įsigyjamo biokuro vidutinė kaina (Eur/t_{ne}) 2019 m. IV ketv.

Savivaldybė	Medienos kilmės biokuras	Malkinė mediena
Ignalinos r.	159,45	139,30
Panevėžio /r.	144,86	141,81
Joniškio r.	115,00	
Pasvalio r.	155,86	
Vilniaus m.	152,66	
Šilutės r.	182,40	
Širvintų r.	130,00	
Pakruojo r.	121,00	
Visagino	140,38	
Telšių r.	139,44	
Ukmergės r.	118,69	
Alytaus r.	129,34	
Kauno m.	157,17	
Klaipėdos m.	172,62	
Varėnos r.		217,18
Raseinių r.		141,50

Šaltinis – Taryba.